

CUỘC CHIẾN TRANH IXRAEN – LIBĂNG VÀ PHẢN ỨNG CỦA CỘNG ĐỒNG QUỐC TẾ

Trần Văn Tùng*

Đất nước Libăng có 4 triệu dân đã nhiều năm bị chia rẽ bởi tôn giáo, sắc tộc và các thế lực bên ngoài muốn có vai trò quan trọng tại khu vực Trung Đông. Tuy nhiên, sau cuộc nội chiến kéo dài từ năm 1975 đến năm 1990, Libăng đã có những thay đổi căn bản. Đó là một xã hội đã hồi sinh sau chiến tranh, được Mỹ hậu thuẫn đang bước đi trên con đường dân chủ theo kiểu phương Tây. Với hy vọng Libăng có thể là mẫu hình cho các nước Arập noi theo, cục diện chính trị tại Trung Đông sẽ thay đổi theo chiều hướng có lợi cho Mỹ.

Năm 2000, Ixraen đã rút quân đội của họ ở miền Nam Libăng sau 22 năm chiếm đóng. Năm 2005, quân đội Xi Ri buộc phải rút về nước theo yêu cầu của chính phủ Libăng. Tưởng chừng hoà bình sẽ trở lại lâu dài, hoá ra nền hoà bình tại Libăng trở nên rất mong manh và cuộc khủng hoảng có thể còn kéo dài.

1. LÝ DO NÀO DẪN ĐẾN CUỘC CHIẾN MỚI?

Quân đội của Libăng theo đánh giá của các nhà phân tích quân sự là rất yếu ớt. Trong nhiều năm, Libăng thường tuyên bố

rằng nước này có thể tham chiến chống lại nhà nước Ixraen nếu quân đội họ xâm lược Libăng. Tuy nhiên, trong nhiều lần Ixraen tấn công thời kỳ 1978 - 1982, thì quân đội của Libăng đứng ngoài cuộc chiến. Trong khi đó, lực lượng Hezbollah ngày càng lớn mạnh và họ trở thành một lực lượng chính trị không thể bỏ qua ở Libăng. Hezbollah có 14 đại biểu quốc hội trong tổng số 128 đại biểu, đồng thời có 4 bộ trưởng trong chính phủ Libăng. Tỷ lệ đó là không cao, nhưng bảo đảm cho họ trở thành một tổ chức chính trị hợp pháp, không thể coi họ là một tổ chức khủng bố.

Sự việc bắt đầu bởi Hezbollah bắt giữ hai binh sỹ Ixraen nhằm ép buộc chính quyền Tel-Aiv thả các tù nhân Palectin là một tính toán sai lầm, không thu được kết quả như những lần trước đây. Thí dụ năm 2004, Hezbollah thành công khi họ đổi được 200 tù nhân bằng 3 thi hài binh sỹ Ixraen. Từ nguyên cớ này, quân đội Ixraen đã phản ứng mạnh bằng chiến dịch quân sự trừng phạt đích đáng, đưa quân đội xâm lược Libăng. Hezbollah lần này có thất bại, nhưng họ lại có cơ hội chứng tỏ cho người dân Libăng thừa nhận vai trò vũ trang kháng chiến của họ chống lại hành động vũ trang quá giới hạn của quân đội Ixraen, đã đẩy cuộc xung đột tới cuộc

* Phó giáo sư, Tiến sĩ
Viện Kinh tế và Chính trị Thế giới

chiến nguy hiểm, làm cho mối hận thù của thế giới Arập với nhà nước Do Thái dâng lên. Cuộc chiến tranh này không còn là vấn đề riêng của hai nước mà từ góc độ địa chính trị thì đó là cuộc xung đột trên bình diện khu vực, bao trùm hầu hết các quốc gia Trung Đông.

Nếu xét về khía cạnh mục tiêu, thì việc tiêu diệt Hezbollah không phải là chiến thuật, mà là mục tiêu có tính chiến lược của Ixraen. Yếu tố chính trị tại khu vực Trung Đông được nhiều nhà nghiên cứu nhắc tới là hai lực lượng Hồi giáo dòng Shi-ai và dòng Sunni. Họ đều là Hồi giáo nhưng quan điểm, niềm tin và lợi ích của họ hoàn toàn không giống nhau. Do đó, xung đột giữa hai dòng này luôn luôn bùng phát, thậm chí đã biến thành cuộc chiến tranh giữa hai quốc gia Iran và Irắc trước đây. Sau sự sụp đổ của chính quyền Saddam Husein, thay thế bởi chính quyền mới ở Iraq do người Shi-ai lãnh đạo, lực lượng Hồi giáo dòng Shi-ai lớn mạnh thêm. Hezbollah là lực lượng của người Shi-ai, họ có quan hệ chặt chẽ với Iran và Xi Ri. Sức mạnh quân sự của Hezbollah kể từ năm 2000 tăng lên đáng kể. Một lực lượng Hồi giáo dòng Shi-ai được xem là theo chủ nghĩa cực đoan, kịch liệt chống nhà nước Do Thái và Mỹ đang lớn mạnh không làm cho cả Washington và Tel-Aviv hài lòng. Bởi vì không chỉ số lượng quân lính tăng lên, mà Hezbollah đang sở hữu hàng chục nghìn quả tên lửa, loại xa nhất có thể bắn xa 75 km tới các thành phố của Ixraen. Kể từ trung tuần tháng 7 tới cuối tháng 7 năm 2006, ngày nào quân đội Ixraen cũng ném bom, bắn phá vào các thành phố của quốc gia nhỏ bé này với chiêu bài tiêu diệt lực lượng Hezbollah.

2. PHẢN ỨNG CỦA CỘNG ĐỒNG QUỐC TẾ TRƯỚC CUỘC CHIẾN TRANH IXRAEN - LIBĂNG.

Ngoại trưởng Mỹ bãi bỏ một số chuyến thăm các nước châu Á, trong đó dự định đến thăm Việt Nam vào 28-7, để tức tốc tới Trung Đông, đã làm cho dư luận thế giới quan tâm đặc biệt và nhiều quốc gia hy vọng cuộc chiến có thể tạm ngừng.

Thực tế lại diễn ra không đúng như mong đợi, bởi vì cùng với chuyến đi tới Trung Đông của bà Rice thì Ixraen còn nhận thêm được một chuyến hàng của Mỹ gồm các loại bom hiện đại như GBU -31 có độ chính xác cao, được dẫn đường bằng vệ tinh dùng để tiêu diệt các mục tiêu dưới đất. Vậy một câu hỏi đặt ra là Mỹ có thực sự đứng ra giải quyết cuộc xung đột Trung Đông hay hỗ trợ Ixraen tấn công tiêu diệt Hezbollah? Bất chấp sự phản đối ngày càng tăng của cộng đồng quốc tế, nhiều cuộc biểu tình đã diễn ra ở Trung Đông, ở các nước châu Âu, châu Á, châu Mỹ và ngay trong lòng đất Mỹ, Ixraen vẫn thực hiện cuộc chiến tranh leo thang vượt quá quy mô của đòn trả đũa. Cho đến ngày 27/7/2006 thì nhiều nhà phân tích thừa hiểu mục đích của bà ngoại trưởng Mỹ đến Trung Đông không phải vì mục đích giải hoà mà là để gây sức ép với các đồng minh của Mỹ tại Arập phải có các tuyên bố chống lại Hezbollah.

Khi Ixraen được sự hậu thuẫn của Mỹ, và họ tuyên bố khoảng 7 đến 10 ngày nữa thì họ có thể đạt được kết quả tối ưu như mong muốn tại Libăng thì lập tức sáng kiến của Arập Xêut yêu cầu hai bên phải ngừng bắn, trao trả tù binh bị tổng thống Bush làm ngơ. Theo nhận định của một số

nhà quan sát về chiến sự tại Libăng thì một trong những nhiệm vụ chính của bà Rice trong chuyến đi này là không cho phép mở rộng các đối tác tham gia xung đột, muốn cả Iran và Xi Ri không được tham gia bởi vì Xi Ri và Iran luôn chống lại nhà nước Do Thái. Nếu chiến tranh lan rộng thì Mỹ và Anh sẽ yêu cầu phải đưa lực lượng gìn giữ hoà bình tới khu vực này. Trước khi ngoại trưởng Mỹ tới Trung Đông, ngày 26/7/2006 tại Rome, đã diễn ra cuộc họp các bộ trưởng ngoại giao của Anh, Mỹ, Pháp, Nga, Italia, Libăng, Gioocđani, Arập Xêut, Ai Cập, các đại diện của EU, Liên hợp quốc đưa ra giải pháp cấp tốc ngăn chặn xung đột. Tuy nhiên với quan điểm cũ, bà Rire vẫn khẳng định tuyên bố rằng phải tiêu diệt lực lượng Hezbollah trước khi ngừng bắn và theo Anh, Mỹ đó mới là điều kiện cho một nền hoà bình lâu dài ở Libăng. Nga và Trung Quốc vẫn giữ thái độ xa cách vừa phải đối với Libăng, không chống đối quyết liệt với quan điểm của Mỹ.

3. NHỮNG TỔN THẤT VỀ NGƯỜI VÀ CỦA TRONG CUỘC CHIẾN IXRAEN - LIBĂNG

Cuộc chiến kéo dài hơn 20 ngày, hầu như ngày nào Ixraen cũng ném bom vào miền Nam Libăng, dã man nhất là ngày 30/7/2006 Ixraen đã ném bom vào làng Qana, làm 57 người chết, trong số đó có 2/3 là phụ nữ và trẻ em. Cho đến 30/7/2006 đã có hơn 760 người dân Libăng bị chết và khoảng một triệu người thiếu lương thực, nước uống đang di tản tới Xi Ri và biên giới Palestin để lánh nạn. Theo số liệu của Bộ trưởng Kinh tế Libăng, thì đến 19/7/2006, tổng thiệt hại về kinh tế của Libăng do các cuộc ném bom của Ixraen là hơn 2 tỷ USD. Nếu kéo dài thêm

1 ngày chiến tranh, kinh tế Libăng thiệt hại hơn 250 triệu USD, sau hai tuần chiến tranh ước tính đến ngày 29/7/2006 kinh tế Libăng thiệt hại hơn 3 tỷ USD tương đương 15% GDP. Đất nước này bị tàn phá, một số lượng lớn công trình hạ tầng cơ sở, bãi biển bị ô nhiễm, nhà cửa bị phá hủy, ngành du lịch Libăng thu về 15% GDP đã hoàn toàn chấm dứt các hoạt động. Không riêng gì Libăng, bản thân Ixraen cũng bị thiệt hại kể từ khi phát động cuộc chiến tranh. Theo đánh giá của các nhà kinh tế Xi Ri thì đến 26/7/2006 Hezbollah đã bắn tên lửa vào 70 địa điểm dân cư của Ixraen gây tổn thất khoảng 230 triệu USD tại khu vực dân cư và làm thiệt hại hơn 450 triệu USD tại một số nhà máy. Mỗi ngày tham gia cuộc chiến, lĩnh vực công nghiệp và thương mại của Ixraen thiệt hại hơn 10 triệu USD, chi phí quân sự một ngày khoảng 110 triệu USD. Theo tính toán của các nhà kinh tế, đến 26/7/2006, Ixraen thiệt hại khoảng 1,5 tỷ USD.

Theo đánh giá của hãng thông tấn Business Data Ixraen thì trong tương lai kinh tế Ixraen sẽ ảm đạm hơn nhiều. Bởi vì quân đội Hezbollah nhờ được các tổ chức Hồi giáo cung cấp thêm các tên lửa của Iran, họ có thể mở rộng tầm bắn tới thành phố cảng Haifa của Ixraen, thậm chí còn xa hơn nữa. Vào thời điểm hiện tại các khu vực có nguy cơ bị tấn công của Ixraen đang phân bố 26% số nhà máy của cả nước, 28% số khách sạn, 21% số trung tâm thương mại. Do tình hình chiến sự, Ixraen đã phải đóng cửa 260 xí nghiệp, số còn lại hoạt động cầm chừng. Rất nhiều xí nghiệp của Ixraen đang có nguy cơ bị phá sản. Cứ mỗi ngày tham chiến Ixraen thiệt hại hơn 140 triệu USD. Đến cuối tháng 7/2006 thiệt hại của Ixraen là 2% GDP, hơn 2 tỷ USD.

Cuộc chiến tranh này đang làm cho khu vực Trung Đông ở trong tình trạng bất ổn, giá dầu tăng nhanh, ảnh hưởng tới tốc độ tăng trưởng kinh tế của nhiều quốc gia, khu vực và kinh tế toàn cầu. Theo dự báo mới nhất của các nhà kinh tế Nhật Bản, kinh tế nước này sẽ giảm tốc độ tăng trưởng khoảng 0,8% trong năm 2006 do giá dầu tăng cao. Hơn một năm trước đây, hàng trăm nghìn người Libăng đã biểu tình phản đối sự hiện diện của quân đội Xi Ri, nhưng giờ đây họ lại tỏ thái độ bất bình với Mỹ và phương Tây không có biện pháp nào ngăn chặn cuộc chiến. Hoá ra Mỹ và một số quốc gia phương Tây không khi nào là đồng minh của họ. Nếu như chính phủ Libăng do thủ tướng Fouad

Siniora lãnh đạo bị sụp đổ thì thảm hoạ một lần nữa lại ập xuống người dân Libăng. Đất nước bị chia cắt và rơi vào cảnh hỗn loạn. Sự chia rẽ của các thành viên trong Hội đồng Bảo an Liên hợp quốc đang làm cho các giải pháp về vấn đề xung đột tại Libăng không tiến triển. Do đó, một lực lượng đa quốc gia, bảo vệ hoà bình của Liên hợp quốc đến Libăng để giải quyết hậu quả có thể được nhiều nước chấp thuận. Và đó là giải pháp để cứu đất nước Libăng thoát khỏi khủng hoảng. Đáng tiếc là không nước nào tình nguyện gửi quân lính của họ đến Libăng. Bởi vì họ sợ Herzbollah đánh bom liều chết như đã từng xảy ra trước đây.

Tài liệu tham khảo

1. *BBC.World. Com*
2. *Các bản tin thông tấn xã Việt Nam, tháng 7/2006*
3. John Bowker, *Các tôn giáo trên thế giới*, Nxb Văn hoá Thông tin, Hà Nội 2003
4. *195 quốc gia và lãnh thổ trên thế giới*, Nxb Thế giới 2001.
5. *Economic Trends in Israel*, Ministry of Finance, 12-2005
6. [http:// www. cbs. govil](http://www.cbs.govil).